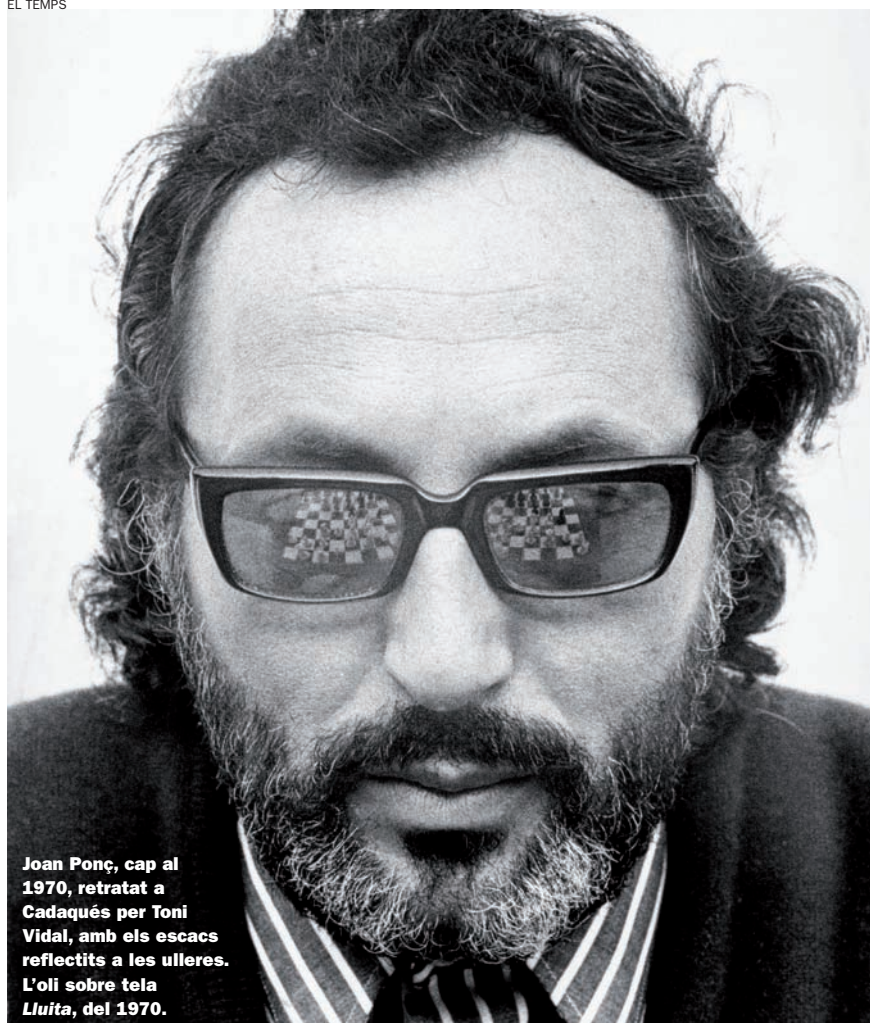

El pintor Joan Ponç sortirà del purgatori en el qual va caure després de morir-se si s'assoleixen els objectius d'una entitat creada per estudiar i divulgar la seva obra, l'Associació Joan Ponç. La presideix Jordi Carulla Ruiz. Ponç va ser un artista que va lluitar contra el seu temps i que ara lluitarà, amb l'ajut de l'entitat, per imposar-se al pas del temps. La Fundació Lluís Carulla col·labora amb l'associació.

EL TEMPS

Joan Ponç, cap al 1970, retratat a Cadaqués per Toni Vidal, amb els escacs reflectits a les ulleres. L'oli sobre tela Lluïta, del 1970.

Robert Lubar, en un estudi publicat deu anys després de la mort de Joan Ponç (Barcelona, 1927- San Pau de Vença, 1984) sintetitzava la seva trajectòria marcada pel rebuig a seguir el corrent dominant que s'havia d'imposar a Europa a partir dels anys 50, l'informalisme: "Els dibuixos i les pintures que va fer al Brasil figuren entre les obres més poètiques de la seva carrera, mentre que les *suites* geomètriques realitzades a Cadaqués són creacions decididament úniques. Per això, és una trista ironia que, amb la dissolució del grup Dau al Set, o més exactament, amb l'assimilació i la transformació d'aquest projecte en l'art i les pràctiques de l'informalisme català, Ponç passés a ocupar una posició cada més marginal."

Però ja havia quedat despenjat, en vida. Primer, per haver-se'n anat una temporada llarga al Brasil, del 53 al 62: deu anys! Després, perquè, a diferència

Joan Ponç comença a sortir del purgatori

dels companys de Dau al Set, va refusar l'abstracció.

Ho va dir a la seva autobiografia: "El Dau al Set resta profundament impregnat del meu esperit, i sóc l'únic que hi ha continuat fidel al llarg dels anys. Crec que aquesta fidelitat és molt més valuosa que ningú no imagina i que el temps li donarà el seu valor just. El meu treball sempre ha girat al voltant d'allò màgic, i, sens dubte, era l'allò màgic l'essència del Dau al Set." I, finalment, perquè sempre va ser un treballador solitari –tenia en comú amb

Tàpies l'obsessió per la feina, va escriure– poc preocupat per la projecció pública de la seva obra i, ja no diguem, pel seu impacte social, a diferència de Tàpies.

Després de la seva mort, un llarg liti-gi per l'herència, finalment dividida en dues parts –la vídua, Mar Coromines, per una banda, i els descendents de la primera dona, per una altra–, va frenar allò que un grup d'admiradors creuen que ha de ser la seva consideració, projecció i fama. Aquest grup d'admiradors –mecenes, poetes, crítics i gale-

ristes— ha constituït l'Associació Joan Ponç que, a més de promoure exposicions públiques i privades i aplegar veus a favor del pintor, impulsarà l'estudi i la catalogació de la seva obra.

“És un oblit massa car; d'artistes d'aquest nivell tampoc no en tenim tants”. Així pensa Jordi Carulla Ruiz, president de l'associació.

Si bé Ponç va tenir la mala sort que els seus hereus perdessin el temps en litigis, en contraposició, la família li haurà estat finalment favorable: ha tingut la sort que un nebot seu que l'admirava personalment i artísticament, Jordi Carulla Ruiz, formi part d'una gran família de mecenes. Així, la Fundació Lluís Carulla—que, entre més empreses culturals, manté ben activa l'Editorial Barcino— participa i col·labora en les tasques de l'associació.

La mare de Jordi Carulla Ruiz era germana de la primera dona del pintor. “Jo, de petit —ens diu Jordi Carulla—

anava a passar els estius a la casa que Joan Ponç tenia a Cadaqués.”

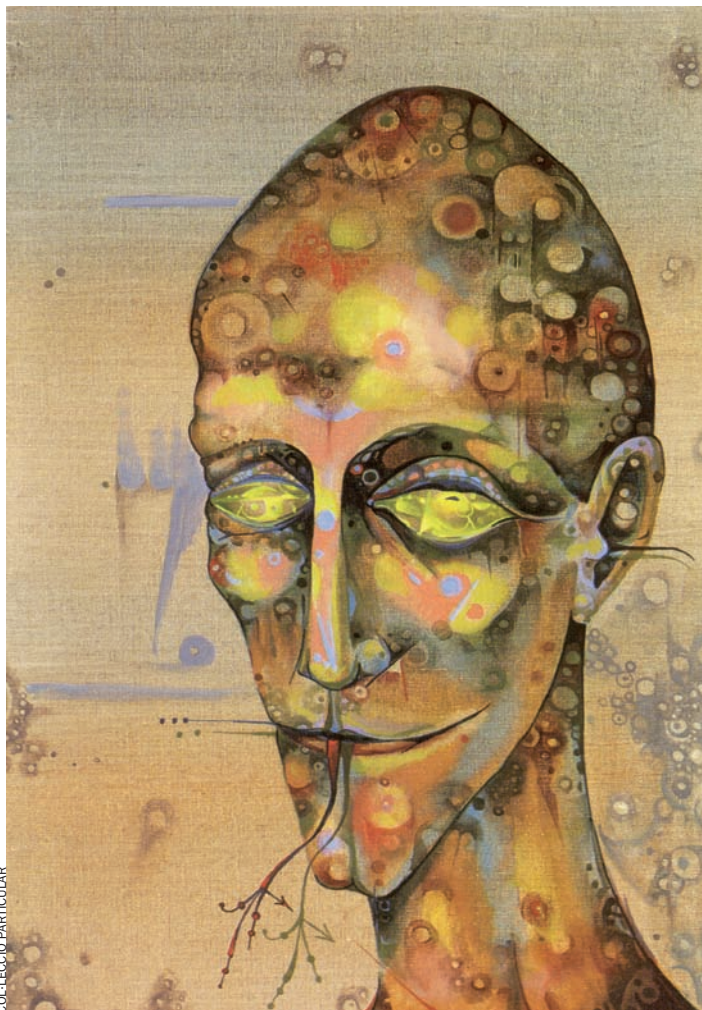
L'associació es va formar a final del 2007, després d'un període de rodatge que va consistir en l'organització d'una exposició itinerant sobre *La pell de la pell*, el llibre d'artista fet el 1970 amb J. V. Foix. El 1946, Foix li havia suggerit el canvi de la *s* final del seu cognom per la *ç*.

La missió de l'entitat és de portar a terme iniciatives que promoguin l'obra de Ponç amb la finalitat de recuperar-ne la memòria i fomentar-ne l'estudi i el reconeixement com a autor fonamental en la història de l'art català, a més de fer-lo a conèixer entre el públic en general i promoure'n la figura i l'obra a tot el món. “El més fort desconeixement es produeix en el gran públic”, diu Jordi Carulla Ruiz. Una pàgina web —www.joanpons.cat— ha començat a lluitar contra aquest desconeixement.

L'associació farà funcions que normalment fan les fundacions d'artista. Per exemple, vetllarà pels drets d'autor del pintor, d'acord amb la seva néta, Sara Pons.

Quan, fa dues setmanes, l'associació va decidir de presentar-se en públic ja van poder ensenyar un programa consistent, amb cara i ulls, programa d'activitats i projectes iniciat amb una Jornada Ponçiana que es va dur a terme el 30 d'abril. Un projecte ja és realitat, les Edicions Ponçianes, segell destinat a divulgar textos del pintor i escrits d'estudi de la seva obra i d'homenatge a la seva persona. El primer títol és un homenatge poètic titulat *Allò de dintre*, il·lustrat amb dibuixos de Ponç.

L'editorial publicarà dos o tres títols l'any. Un dietari inèdit de l'artista, clau per a entendre el seu procés creatiu, apareixerà, a final d'any, inclòs al volum segon, al costat de més escrits personals. Més endavant, s'hi reedita-

COL·LECCIÓ PARTICULAR

COL·LECCIÓ PARTICULAR

Dues grans obres, representatives de l'art tan personal de Joan Ponç, fetes amb 35 anys de diferència. Sense títol, del 1983, oli sobre tela (col·lecció particular) i Sense títol, del 1948, tècnica mixta sobre paper (col·lecció particular).

ran els llibres d'artista que Ponç va fer amb J. V. Foix, Joan Brossa i J. Corredor-Matheos.

L'any 2002, la Fundació "la Caixa" va dedicar una exposició antològica a l'artista. Va ser la darrera muntada a la Casa Macaya.

Jordi Carulla Ruiz pensa que les exposicions públiques, antològiques o monogràfiques, han de ser més freqüents. Per això han convençut la Fundació Caixa Girona que l'any vinent aculli, a la Fontana d'Or de Girona, la mostra "Joan Ponç, el demoníac i el meravellós invisible". També hi ha en perspectiva l'obertura d'un petit museu poncià a Cadaqués.

Més recentment, dues galeries de Barcelona han exposat obra de Ponç. Una va exhibir allò que molts consideren la seva millor obra, *Visió de la Terra de Llatra*, colossal oli del 1948 de grans dimensions. Però el seu propietari, a diferència de la resta

d'obres mostrades, no el va posar a la venda.

La recuperació de Ponç, comenta Carulla, es podrà fer gràcies al paper dels col·leccionistes, que van continuar apostant-hi. Gràcies a això, hi ha un selecte grup de persones que tenen col·leccions importants del pintor.

El dia, ens diu Carulla, que es resolgui el problema dels límits cronològics que cobreixen el Macba i el MNAC, Ponç en sortirà beneficiat perquè, com més artistes de la seva època, és oblidat pels dos museus.

L'època de la postguerra és la més desatesa i, per tant, més desconeguda. Per exemple, cal estudiar el grup de La Campana de Sant Gervasi dels Colson, Sucre i Herman, un dels primers moviments artístics renovadors de la postguerra, amb els quals el jove Ponç va relacionar-se. Aquí va trobar-hi els refugiats jueus que li van descobrir "el món abismal de Freud i del sur-

realisme." Sens dubte, eren Arnold i Rutta Rosenstingl. L'antiquari Arnold Rosenstingl, neurocirurgià i psicòleg, havia conegut Freud personalment a Viena. I l'esposa es dedicava a la pintura amb el nom de Rutta Rosen.

Precisament l'interès inicial per la cultura dels 40 i dels 50 ha portat la historiadora de l'art Sol Enjuanes Puyol a dedicar-se a Ponç i a col·laborar amb l'associació, en la tasca d'elaboració del *Catàleg raonat*, que prepara amb Anna Agustí.

Però va veure que era impossible, a diferència d'uns altres artistes, de separar el jove Ponç del madur. "No es pot compartimentar ni destriar. No em podia limitar al dels 40 perquè manté la seva trajectòria, sense trencaments o toms, fins al final. Ponç és un tot coherent", ens diu. Ara cal, però, que el país sigui coherent amb Ponç.

Lluís Bonada